

Clever, efter at have taget Afgangsexamen ved Landcadetacademiet, uden videre kunne gaae ind paa den militaire Højskole. Det er mig ikke bekendt, om Fordringerne til Afgangsexamen ved Landcadetacademiet er de samme, som ved Afgangsexamen til den militaire Højskole; men, sæt ogsaa, at det var Tilfældet, saa er Forholdet her ogsaa et ganske andet. Her findes der nemlig eet fast og bestemt Examenscollegium, hvortil Vedkommende skulle henvises, og det er det, som er det særdeles Vigtige, et Collegium, for hvilket Enhver, der melder sig til denne Examen, skal fremtræde; og der kommer endnu den særdeles vigtige Omstændighed til, at ved denne Examen gjælder det ikke blot om at bestaae; men der kan, som bekendt, kun optages et vist begrænset Antal af Clever, saa at det vilde være den største Ubillighed, at undtage Nogle fra Concurrence og stille dem i gunstigere Forhold, end Andre. Jeg seer dernæst ikke, at det i nogen Henseende kunde medføre nogen Ulempe for de lærde Skoler, om de, uden selv at prøve Cleverne, modtog Clever fra Rønne Skole, saaledes som de vare afgaaede derfra, efter at have erholdt et Modenhedsbeviis, udfærdiget af Skolens Rector, men naturligtvis støttende sig til den Dom, som det samlede Lærercollegium, efter afholdt Prøve, maatte sælde om dem. Det er vist, at Antallet af de Disciple, som forlade Rønne Skole, er høist ubetydeligt, 2 à 3 aarligt. Om ogsaa samtlige disse Clever meldte sig til en af de andre Skoler, vilde det ikke fremkalde nogen virkelig Forstyrrelse, og, om de endogsaa vare forberedte noget anderledes, om de ogsaa havde læst andre Bøger, for Exempel af de gamle Forfattere, vilde det aldeles ikke gjøre Noget. De vilde derfor meget godt kunne følge med og indordnes med de andre Disciple i øverste Klasse, da det jo her kun er Kundskabsggraden, det kommer an paa, og som de jo have aflagt Beviis paa, at de ere i Besiddelse af. Da jeg saaledes maa ansee det for at ville være høist fordærveligt for Rønne Skole, om den skulde mangle en saadan Afslutning for sin Virksomhed, som denne kan gives ved Afgangsexamen, skal jeg tillade mig at anbefale det foreliggende Forslag til det ærede Thing. For jeg spørge den ærede

Formand, om begge Ændringsforslagene ere under Forhandling?

Formanden: Ja, hele Afsnittet, der angaaer Rønne lærde Skole, er under Forhandling.

Borgen: Det andet af en anden æret Landsthingsmand (Krabbe) tilligemed mig stillede Forslag gaaer ud paa, at der istedetfor 5 Adjuncter, som der efter det foreliggende Lovforslag, saaledes som det er kommet fra det andet Thing, er fastsat at skulle ansættes, skal ansættes 6 Adjuncter. Ogsaa herom har jeg allerede tidligere yttret mig. Det er jo klart, at et Antal af 5 Adjuncter kun er beregnet paa en Skole med 4 Classer; men jeg maa imidlertid bede den ærede Forsamling lægge Mærke til, at det Pensum, der skal gennemgaaes i disse 4 Classer, er det samme som det, der i de udvidede lærde Skoler skal gennemgaaes i 6 eetaarige Classer. Deraf maa det absolut følge, at 2 af disse 4 Classer maae blive toaarige. Nu er det bekendt nok, at disse toaarige Classer have indført saa store Ulemper for Underviisningen, at der er Intet, hvorpom man er mere enig, end at erkjende det Uheldige deri, hvorfor ogsaa Bestyrelsen har ladet sig det være magtpaaliggende, overalt at faae indført eetaarige Classer i de lærde Skoler, med Undtagelse af den øverste Klasse. Jeg vil blot gjøre opmærksom paa en væsentlig Ulempe, som vil følge deraf i dette Tilfælde. Jeg antager det nemlig for givet, at de eetaarige Classer maae blive de to nederste, og de toaarige de to øverste; men deraf vilde følge, at der i den samme Klasse vilde være Clever, enten i Latin eller i Græsk, eller muligen i begge Sprog tillige, hvoraf Nogle begyndte aldeles forfra, og Andre allerede havde nydt et Aars Underviisning. Det er øiensynligt, at de ikke kunne samordnes, men at der maatte dannes to Partier, og at saaledes Underviisningstiden maatte halveres, og saaledes kun kunde bringe den halve Fordeel. Da jeg nu troer at kunne antage, at det er det høitærede Things Mening, at der paa Bornholm skal vedblive at bestaae en Skole, som tilfredsstillende i enhver Henseende kan opfylde det Niemed, hvori den skal være der paa Den, og da jeg antager, at Alle ere